

Stärkt livsmedelskontroll genom ökad kommunal samverkan

Statskontorets uppdrag

- Utreda hur livsmedelskontrollen kan stärkas i kommuner som utför kontroll i otillräcklig omfattning eller inte på ett riskbaserat sätt.
- Uppdraget avser inte om likvärdiga bedömningar görs inom livsmedelskontrollen

Orsaker till problemen

- Bland de kommuner som har brister i livsmedelskontrollen finns alla sorters kommuner, men...
- Kommuner med få invånare och glest befolkade kommuner har i genomsnitt större brister i sin livsmedelskontroll
- Små kontrollmyndigheter är sårbara och tenderar ha lägre effektivitet
- Vissa kommuner prioriterar inte livsmedelskontrollen tillräckligt

Statskontoret förordar ökad kommunal samverkan framför ett statligt övertagande av livsmedelskontrollen

- Likvärdighets- och rättssäkerhetsskäl talar för ett statligt övertagande...
- ...men effektivitetsskäl talar för fortsatt kommunal livsmedelskontroll
- Kommuner bör i ökad utsträckning samverka genom att bilda gemensamma kontrollmyndigheter
- Förbättrad statlig styrning kan bidra till att lösa problemen men inte lösa dem helt

Olika slags samverkan

- Professionella nätverk, samrådsgrupper m.m. (ex. miljösamverkan)
- Samverkan om specifika uppgifter eller resurser (ex. genom avtal mellan kommuner)
- Samverkan i gemensam organisation (gemensam nämnd eller kommunalförbund)

Färdplan mot ökad kommunal samverkan

- Mål: Senast 2025 ska kommunala kontrollmyndigheter ha minst 3 årsarbetskrafter inom livsmedelskontrollen, vilket innebär:
 - Drygt 100 kommunala kontrollmyndigheter totalt
 - Ca 12 årsarbetskrafter om miljötillsynen inkluderas

Ställ krav på att kommuner ska ta tillvara samverkansmöjligheter

- Regeringen tar initiativ till att ett lagkrav införs i livsmedelslagen om att kommuner ska ta tillvara samverkansmöjligheter
- Innebär att kommuner kan välja former för samverkan och vad de samverkar om
- Motsvarande krav finns inom bl.a. räddningstjänsten och har föreslagits av Dricksvattenutredningen

Skärp uppföljningen av kommunerna för att öka samverkan

- Skärpt uppföljning för att signalera till kommuner att de behöver samverka i ökad utsträckning
- Livsmedelsverket bör fortsätta på den inslagna vägen
- Regeringen bör överväga att ge Livsmedelsverket ytterligare sanktionsmöjligheter

Ge ekonomiska bidrag till kommunerna för att bilda gemensamma kontrollmyndigheter

- Kommuner som bildar gemensamma kontrollmyndigheter bör ges ett ekonomiskt bidrag motsvarande en årsarbetskraft under ett års tid.

Ge tydligare uppdrag till länsstyrelserna att verka för kommunal samverkan

- Regeringen ger länsstyrelserna i uppdrag att bedöma vilka kommuner som har mest nytta av att samverka inom livsmedelskontrollen och miljötillsynen
- Regeringen ger samtidigt landshövdingarna i uppdrag att verka för att kommuner bildar gemensamma kontrollmyndigheter

Eventuellt ytterligare åtgärder efter utvärdering 2021

- Regeringen bör överväga att ta initiativ till att införa ett lagkrav på samverkan i gemensam organisation (finländska modellen)
- Statskontoret bedömer att ett sådant ingrepp i den kommunala självstyrelsen kan motiveras om andra åtgärder inte visar sig ha tillräcklig effekt